

VERENIGING
Vrienden
van
Sonsbeek

De Vereniging van Vrienden van Sonsbeek, Zypendaal en Gulden Bodem wil een klankbord zijn voor de bezoekers van de monumentale parken en voor de eigenaar van de parken, de Gemeente Arnhem. Het doel van de Vereniging is mee te werken aan de instandhouding en verfraaiing van de parken Sonsbeek, Zypendaal en Gulden Bodem. Vrienden van Sonsbeek ondersteunt Molenplaats Sonsbeek financieel met een vaste bijdrage per lid.

De contributie per lid bedraagt per jaar:

voor particulieren € 13,50, voor verenigingen € 35 en voor bedrijven € 50; Bankrekeningnummer: NL30 ABNA 0406 333 505 t.n.v. Vrienden van Sonsbeek. ANBI: de Vereniging is door de fiscus erkend als culturele 'Algemeen Nut Beogende Instelling', wat inhoudt dat donaties met de factor 1,25 voor de fiscale aftrek mogen worden vermenigvuldigd.

Bestuur Vereniging Vrienden van Sonsbeek:

Edzard Gelderman (voorzitter) tel. 443 14 57, Luuk Broer (secretaris) tel. 442 49 56, Niels Wildering (penningmeester/ledenadm.) tel. 06-51829265, Loes Prakke (promotie/project herstel waterrad) tel. 443 34 95, Tjada van den Eelaart-de Sitter (schouw/website) tel. 445 50 98, Koos de Vos (educatie/Groenforum) tel. 363 49 71, Gerard Nijhuis (parkgidsen) tel. 339 08 00. Adviseurs: Jeroen Glissenaar (gemeentelijk parkbeheer), Jeroen Voskuilen (Molenplaats).

Ledenadministratie:

Vereniging Vrienden van Sonsbeek, per adres Molenplaats Sonsbeek, Zypendaalseweg 24a, 6814 CL Arnhem, Telefoon: 445 06 60, Email: info@parksonsbeek.nl Website: www.parksonsbeek.nl

**MOLEN
PLAATS**
Sonsbeek Arnhem

Molenplaats Sonsbeek is de nieuwe naam van Bezoekerscentrum Sonsbeek. Molenplaats Sonsbeek wil parkbezoekers bewust maken van de mooie groene kanten van Arnhem door het organiseren van exposities, excursies en evenementen. Molenplaats Sonsbeek geeft informatie over de Arnhemse parken en is een prima startpunt bij een bezoek van de parken Sonsbeek, Zypendaal en Gulden Bodem. Website: www.molenplaatssonsbeek.nl

Bestuur Stichting Bezoekerscentrum Sonsbeek:

Leo van der Meer (voorzitter), Leon Tjakkes (penningmeester), Anne Marie van Lanen, Ton Jansen, Paul Baeten.

Voorpagina:

PARK

je kunt door de hoofdpoot gaan
naar de witte villa
een kop thee drinken
het uitzicht onmogelijk negeren

je kunt rechts af gaan
door de lange lanen van hoge bomen
de stilte en bijna niemand ontmoeten
in de weide
de verre naklank van het zondagsconcert

de paden op en af lopen
en soms de eekhoorn zien
de vogels horen
heel ver vaag het verkeer

je kunt afdalen naar de vijver de beek
in de waterval met de kinderen spelen
het volle park

sonsbeek
het sonsbeek
sons

Jos Pauw

Joop Morsinkrad

Op 10 februari overleed 'bekenman' Joop Morsink. Joop was als adviseur van het bestuur van de Vrienden intensief betrokken bij de restauratie van de ijskelder en de vervanging van het waterrad van de Begijnemolen. Op 31 maart j.l bevestigden twee kleinkinderen van Joop het naamplaatje op de molengoot.

Luuk Broer, wandelend archief van de vereniging

“Trek er maar een jaar voor uit”, lieten de HH medici Luuk Broer weten, nadat hij in november nota bene tijdens een bijeenkomst van de Vrienden van Sonsbeek een hersenbloeding kreeg. In februari kwam onze secretaris weer thuis en begon hij met revalideren. Het werk voor onze vereniging is beëindigd. Dat is jammer. Want Luuk heeft zich wat Sonsbeek en de parken betreft de afgelopen 27 jaar ontwikkeld tot een wandelend archief. Je kunt ook zeggen dat hij in die periode de constante factor is geweest. “Maar ik wil het niet hebben over wat er nog zou moeten en kunnen. Ik ga niemand voor de voeten lopen.”

Een gesprek met Luuk Broer(71) gaat zelden over koetjes en kalfjes. Het wereldnieuws passeert al gauw de revue, net als de actuele plaatselijke politiek, waarin hij via de PvdA zijn mannetje tientallen jaren heeft gestaan, om uiteindelijk bij Sonsbeek en de aangrenzende parken aan te landen. En dan maakt het niet uit of het over actualiteit of verleden gaat, want hij is er uitstekend in thuis.

Sonsbeek, zijn Sonsbeek. Als je sinds 1989 aan de rand van het park aan de Zypendaalseweg woont en in hetzelfde jaar betrokken bent geweest bij de oprichting van de vereniging Vrienden van Sonsbeek, ontgaat in dat deel van de stad natuurlijk vrijwel niets je meer. Al helemaal niet als je als gemeenteraadslid op de hoogte blijft van de grote lijnen en het grote geld en via de vereniging van de noden van de parken, de organisatie die ermee gemoeid is en het kleine geld.

Dan ben je ook getuige geweest van de ontwikkeling van een aantrekkelijk wandel- en natuurgebied voor een beperkt aantal Arnhemmers tot een gewilde locatie voor evenementen en andere activiteiten en zeker sinds 2000 een sterk toenemend aantal bezoekers. Broer signaleert die veranderingen met belangstelling, zij het dat hij wel aan de kant staat van degenen die vinden dat Sonsbeek niet een tweede Efteling moet worden.

Regelmatig kost het moeite om die lijn aan te houden. Bijvoorbeeld als de aanleg van een grote midgetgolfbaan ter sprake komt. Of als naast de traditionele concerten op de Ronde Weide ook elders in het park een festiviteitenkaravaan dreigt te ontstaan. En ook als de horeca steeds meer ruimte opeist. Wat dat laatste betreft zijn de teugels niettemin gevierd. “Die mensen moeten kunnen overleven.” Maar steeds weer gaat het wat hem betreft om de principiële discussie: als je private ruimte uitbreidt, gaat dat van de publieke ruimte af.

Tienjarenplannen

Het onderhoud en aanzien van de stadsparken is een weerkerend onderwerp op de agenda van de gemeente. Dankzij tienjarenplannen is er houvast ontstaan. Een schouwgroep van burgers, ambtenaren en deskundigen komt twee keer per jaar langs om na een tocht door de parken de gemeente en haar parkbeheerders te adviseren. Onze vereniging overlegt zelf maandelijks met de beheerders. Broer: “Zo is een wisselwerking ontstaan tussen vertegenwoordigers van parkbezoekers en de gemeente.”

De aanzet is gegeven door directeur Adri Verhoeff van de toenmalige gemeentedienst Pebrem die bij de gemeente ondermeer verantwoordelijk was voor het parkonderhoud. In 1989 werd op zijn initiatief onze vereniging opgericht met burgers die zich betrokken voelden bij de Arnhemse parken.

Onafhankelijk

Broer: “Verhoeff vond dat ambtenaren ook naar de gebruikers van de parken, dus de burgers moesten luisteren. Zo organiseerde hij zijn eigen oppositie en dat vond ik knap. De nieuwe club moest een lobby worden voor de natuur. Om onze onafhankelijkheid te waarborgen willen we geen subsidie. Wij moeten het gemeentebestuur beoordelen. En zondig voeren we actie.”

Verhoeff was trouwens ook degene die de stoot gaf voor het eerste stadsbezoekerscentrum, de Molenschuur, nu

Molenplaats. De accommodatie werd in september 1988 in gebruik genomen. In 1999 werd gevierd dat de gemeente 100 jaar eerder Sonsbeek kocht van baron Van Heeckeren van Enghuizen en dat de Vrienden 10 jaar bestonden. De jubilea leidden ertoe dat enkele miljoenen aan subsidie konden worden binnengesleept. Hierdoor werd een grote beurt mogelijk en konden verfraaiende maatregelen worden genomen zoals het plaatsen van een hekwerk rond het parkgebied.

Direct bij de oprichting van de vriendenvereniging werd een informatiebulletin voor leden uitgegeven. Aanvankelijk twee dubbelzijdig bedrukte A4'tjes en nu een blad in kleur met tekst en foto's. Tot eind vorig jaar stuurde Luuk de redactie aan en leverde hij zelf bijdragen die van kennis van zaken getuigden. Op de boodschappenlijst voor de redactie stond waar het volgens hem over moest gaan: cultuurhistorie, natuur, onderhoud en gebruik van de drie parken. Dat moest leiden tot 'voorpret voor de lezers' maar actualiteiten hoorden niet in het blad. Want: 'ons blad moet drie maanden actueel zijn'.

Kwart eeuw

In de kwart eeuw van haar bestaan is de vereniging financieel en organisatorisch betrokken geweest bij tal van grote projecten en nam ze regelmatig het initiatief daartoe. Luuk wil gezegd hebben dat Hendrik Broekhuizen en Joop Morsink, beiden onlangs overleden, een grote bijdrage hebben geleverd aan de restauratie van de ijskelder en het waterrad naast het Watermuseum. De ingrijpende renovatie van de molenshuur in 1997 was niet zonder een lobby van de Vrienden gelukt. Wapenfeiten zijn ook het in ere herstellen van de vlotconcerten en het versmallen van de Zypendaalseweg.

De grote Sonsbeekexposities hebben Luuks hart gestolen. Hij heeft ze sinds de zesde aflevering in 1966 stuk voor stuk bezocht en veel documentatie verzameld. Tijdens de manifestatie in 2008 was hij er als de kippen bij om met buurtgenoten een gilde te formeren voor de historische optocht door de stad. Als het aan hem ligt zal de expositie die op 4 juni geopend is niet de laatste zijn.

Dankzij de dagelijkse wandelingen van een uur in een van de drie parken voor z'n deur als onderdeel van zijn revalidatie ziet hij nu meer van de natuur dan ooit. "Ik heb het hele voorjaar zien komen." Hij zag dat iemand met een plastic zakje in de hand rommel in het park liep op te ruimen. "Ik dacht: 'Dat ga ik ook doen.'"

"Joh, ik heb nu alle tijd", verontschuldigt hij zich.

Rob van Otterloo

Parkgemeenschappen: Wielrenners

Het is maar al te gemakkelijk om te vergeten dat we in onze parken naast al dat prachtige groen ook beschikken over één van de mooiste wegen van de omgeving: de Zijpendaalse weg. Het is deze weg die veel gebruikt wordt door een bijzondere categorie onder onze parkgemeenschappen: de wielrenner.

Deze is te herkennen aan een fiets die op het eerste gezicht onmogelijk comfortabel kan zitten en de vaak net iets te strakke kleding, vrijwel altijd gecombineerd met een kleurige helm. De wielrenner bezoekt het park zowel solitair als in kuddeverband – een peleton zoals dat in de wielwereld heet. Met name in groepsverband kan de wielrenner maar al te gemakkelijk intimiderend overkomen en door afwijkend fietsgedrag ontstaan hier en daar wel een gevaarlijke situaties.

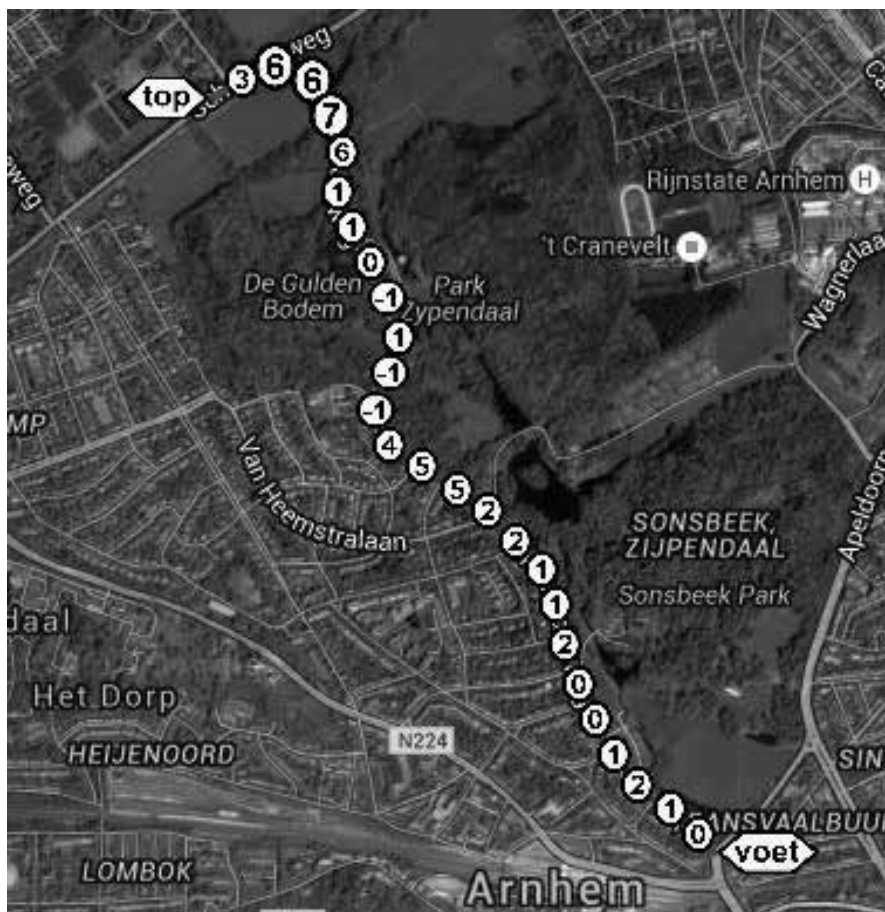
Deze wielrenners bezoeken onze parken vaak maar kort. De parken zelf zijn te klein en de hoeveelheid asfalt te gering om deze doortrekker binnen de grenzen van de parken te houden. Iets verderop lonken de echte Gelderse bergen: De Emmapyramide, de Zijpenberg en de Posbank. Maar als opwarmer voor deze reuzen beschikken we in onze parken over de langste beklimming van Arnhem. Die is niet genoemd naar de Zijpendaalseweg, die zeker 95% van de rit beslaat, maar naar de top die wordt bereikt en de richting van waaruit dat gebeurt: deze beklimming heet Menthenberg-Zuid.

De rit begint tamelijk rustig bij de stoplichten aan de Zijpse Poort en stijgt tot aan de Parkweg vrij licht. Vrijwel meteen daarna, tot aan het ROC, krijgt de fietser een paar honderd meter 5% stijging voor de kiezen. Daarna daalt de weg licht, totaan de ingang van Huis Zijpendaal.

Van daar af heeft de wielrenner minder dan een halve kilometer te voltooien, maar dat moet met een gemiddeld stijgingspercentage van meer dan 6%. De top wordt bereikt op het punt waar de Schelmseweg en de Kemperbergerweg op elkaar aansluiten. Eenmaal daar heeft men ruim 2600 meter afgelegd en 57 hoogtemeters overwonnen.

De wielrenner is op doortocht, maar bezoekt onze parken niet voor niets. De Zijpendaalseweg is zonder twijfel de mooiste - in ieder geval de meest monumentale - manier om vanuit het centrum in het groene achterland van de stad en zijn buurgemeenten te komen.

Het is dan ook niet voor niets dat Arnheems sympathieke wielercollectief 'De Gele Rijders' juist deze beklimming al sinds jaar en dag iedere week als inleiding op hun vaste woensdagavondroute gebruikt en dat de professionele wielrenners tijdens de Giro dit goede gebruik als vanzelfsprekend overnamen. Immers: Wie nooit de Zijpendaalseweg heeft beklommen, heeft nooit echt in Arnhem gefietst.

5

Vogelaar in Sonsbeek

De stadsparken Sonsbeek, Zypendaal en Gulden Bodem zijn rijk aan vogels. Omdat de parken ook druk door mensen bezocht worden, zijn de vogels er vaak minder schuw dan elders en dus relatief goed te bekijken.

Voor de beginnende vogelaar bieden de parken een prachtige plaats om vogels te leren herkennen. Vlak bij de stad kun je al veel soorten zien. Op het water zie je vaak Kuifeenden, Wilde Eenden, Meerkoeten, Waterhoentjes, Knobbelzwanen, Grauwe Ganzen, Madarijneenden en Nijlganzen. In de bossen en parken kom je vooral zangvogels tegen, zoals Koolmees, Pimpelmees, Staartmees, Vink, Zwarkop, Heggemus, Putter, Merel, Zanglijster, Boomkruiper, Boomklever, Roodborst, Grote Bonte Specht, Groene Specht, etc. Wil je meer weten van de vogelsoorten die je in de drie parken regelmatig tegen kunt komen, neem dan de folder "Langs blauwe flits en blauw-specht" van Vogelwerkgroep Arnhem mee bij Molenplaats Sonsbeek.

Ikonische beekvogels

De naam Sonsbeek zegt het al, het is de beek die het bijzonder maakt, ook voor vogels. Er zijn in Nederland twee vogelsoorten aan beken gebonden. De prachtige blauw-met-oranje gekleurde IJsvogel is regelmatig in Sonsbeek te zien. Hij vliegt bijna altijd snel in een horizontale lijn over het water en laat een schel tsjii-tsjiii horen. De tweede beekvogel is de Grote Gele Kwikstaart. In Nederland is het een zeldzame broedvogel, maar hij broedt nog in Sonsbeek. Het is een vrij grote Kwikstaart met een gele buik en grijze rug. Ook deze vogel is altijd bij stromend water te vinden, maar je ziet hem niet zo vaak als de IJsvogel.

Bijzonderheden en schaarse soorten

Naast bovenstaande soorten die je, afhankelijk van de tijd van het jaar, altijd wel kunt zien, kun je in het park altijd bijzonderheden tegenkomen. Ik wandel nu al ruim tien jaar dagelijks door het park op weg naar mijn werk en word nog steeds verrast. Zo zat er op een ochtend ineens een

Fotografie: Maurice de Graaf

Kokmeeuw Wit TA:

Deze geringde Kokmeeuw is in de winter vaak bij het watermuseum te vinden en broedt 's zomers in Polen

IJsvogel:

IJsvogel op de houten brug achter het watermuseum

Nonnetje:

Ontsnapt nonnetje wat nu regelmatig in Zypendaal of Sonsbeek te vinden is.

Grote Zilverreiger op het eiland in de Grote Vijver. Vorig jaar hebben gedurende een aantal weken Oeverlopers langs de Grote Vijver gelopen. Als in augustus de Paardenbijters (libellesoort) actief zijn, wil de Boomvalk nog wel eens jagen in park Zypendaal bij de speelplaats. In januari 2010 werd de Middelste Bonte Specht in Sonsbeek gezien en daarna enige jaren in Zypendaal. Deze vrij zeldzame spechtensoort lijkt onze parken weer verlaten te hebben, maar is landelijk aan een opmars bezig en kan zo weer opduiken. Let voor deze soort op oude eiken met dode takken. Sinds de zomer van 2015 zit er bij de Grote Vijver en soms op de Spiegelvijvers van Zypendaal een Nonnetje. Dit vis etende eendje is ontsnapt uit een watervogelcollectie en overleeft prima in het wild. Zijn grotere broer, de Grote Zaagbek is heel af en toe in de winter in Sonsbeek te vinden.

Ringen

Als je goed oplet zie je dat een aantal vogelsoorten in Sonsbeek geringd zijn. Sommige Meerkoeten en Waterhoentjes hebben een oranje ring om de poot, Eenden een witte, Kokmeeuwen een witte of rode, Madarijneenden een gele, Ganzen groene, gele, witte en blauwe ringen. Deze vogels zijn geringd voor onderzoek. Dankzij deze ringen weten we dat een paar jaar geleden een Grauwe Gans vanuit Sonsbeek in drie dagen naar Midden Spanje is gevlogen. Een Wilde Eend die in 2015 geringd is, dook vier maanden later op in Estland en een aantal van de Kokmeeuwen die 's winters op het dak van het Watermuseum zitten, broeden in het noorden van Polen, om de winter erop weer naar het Sonsbeek terug te keren.

Kortom: voor zowel de beginnende als de meer gevorderde vogelaar zijn de parken altijd de moeite van een bezoek waard.

Maurice de Graaf
Vogelwerkgroep Arnhem

Laan- en terrasherstel in Zijpendaal

Het zal de meeste wandelaars wel eens zijn opgevallen dat er aan de oostzijde van de langgerekte, barokke vijvers in Zijpendaal een merkwaardig systeem van lanen en plateaus en hellingen ligt. Hoewel het nu sleets oogt – de bomen verkeren in slechte staat en de drie terrassen hebben te kampen met erosieschade – is het een uniek staaltje 18e eeuwse tuinarchitectuur.

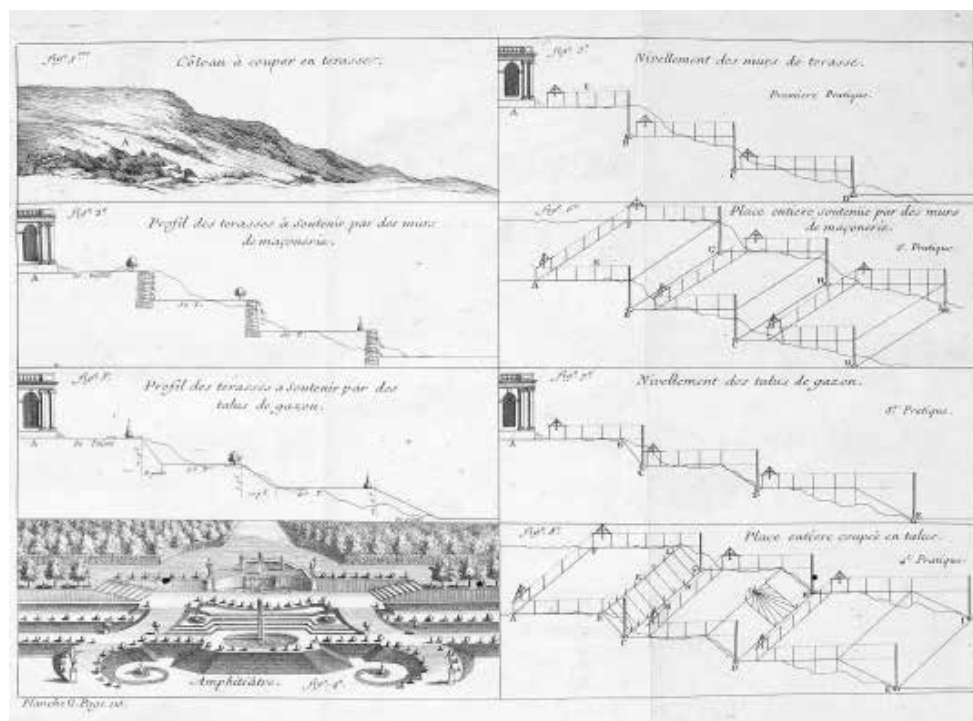
Vanwege de vervallen toestand heeft de gemeente Arnhem besloten over te gaan tot herstel. Dat heeft dan betrekking op zowel verjonging van de lanen als het restaureren van de terrassen. Om recht te doen aan de kwaliteiten van de omgeving is onderzoek naar de achtergrond van deze terrassen essentieel. Zijpendaal is immers een complex rijksbeschermd buitenplaats en daar hoort zorgvuldige planvoorbereiding bij.

Gelders Genootschap werkt samen met de gemeente en de archeologen van BAAC aan een onderzoek naar geschiedenis van de Zijpendaalse terrassen. De uitkomsten van dit onderzoek worden ingezet bij ontwerp en uitvoering van het restauratieplan. Dit keer meer over de achtergrond van terrassenbouw.

Terrassenbouw

De aanleg van terrassen binnen het esthetische landschap van landhuizen is een oud verschijnsel en werd met name in reliëfrijke landschappen gebruikt, om op steile hellingen druiven (wijn) of ander fruit te kunnen verbouwen, formele tuinen of wandelpaden aan te leggen. We zien ze onder meer bij de zestiende-eeuwse villa's in Italië, de formele chateaux in Frankrijk en de country houses in Engeland, maar ook in Nederland werden terrassen aangelegd. Bijvoorbeeld bij Het Loo liet koning-stadhouder Willem III (1650-1702) aan het einde van de zeventiende eeuw een verzonken tuin creëren waarom men kon wandelen vanaf een hoger gelegen terras. De meest beroemde terrassen in Nederland zijn echter te vinden bij chateau Neercanne bij Maastricht, waar eigenaar Daniël Wolff van Dopff (c. 1655-1718) rond 1699 maar liefst vier zeer grote terrassen liet aanleggen onder het verbouwde kasteel. De geometrisch ontworpen terrassen herbergden bloemperken, topiary, leifruit (waaronder druif, perzik, abrikoos en kers), waterbassins en een parterre de broderie. Het terrassen landschap was dus waarschijnlijk veel sterker gestileerd en gecultiveerd dan het huidige wandelbos doet vermoeden.

Meer inzicht over de aanleg en inrichting van terrassen vinden we in meer theoretische publicaties over de aanleg van tuinen. In het beroemde traktaat *La théorie et la pratique du jardinage* van A.J. Dezallier d'Argenville (1709) kunnen we lezen over 'het plezier van ontdekken vanaf het einde van een laan of vanaf de hoogte van een terras'. Verder geeft hij aan: Het modelleren van de bodem in een tuin, bloemperken, hellingen, amfitheater, is afhankelijk van het natuurlijke terrein. Dit bepaalt ook sterk de verdeling van massa's in de ruimtelijke compositie van een tuin en de constitutie

van terrassen voor het realiseren van niveaus met een horizontale allure. Dezallier gaf zeer concrete tips voor de aanleg van terrassen. Hij adviseerde dat het snijden en vullen vakkundig moest gebeuren met zo weinig mogelijk aantasting van de aarde. De terrassen konden verstevigd worden met metselwerk of grasbermen, volgens de beschikbare middelen en het gewenste effect.

Zijpendaal

Het systeem bij Zijpendaal bestaat uit drie terrassen, die ongeveer op het midden verbonden zijn met een nieuwe trap. Op het hoogste terras (terras 1) is sprake van een wandelpad door een beukenlaan, dat veel wordt gebruikt door wandelaars. Het terras lijkt nu echter uit twee delen te bestaan. Het eerste, noordelijke deel is 248 meter lang, met over de hele lengte een wandelpad (grind). Halverwege de zuidelijke vijver splitst het pad zich: naar het oosten het bos in, en naar het zuiden met een rondlopende trap die de wandelaar via het middelste terras naar de vijverpartij brengt. Echter, als je goed kijkt, valt op dat het hoogste terras na deze trap nog verder loopt, maar dit stuk is geheel volgegroeid en niet te bewandelen.

Het middelste terras is zo'n 328 meter lang. Over dit terras loopt geen wandelpad en er is hier geen sprake van een laan, doch van een bomenrij (13 gewone beuken) langs de noordelijke barokke vijver. Ook hier is uitval, waardoor gaten in de bomenrij zijn ontstaan. Langs de zuidelijke vijver is er door spontane bosontwikkeling veel begroeiing op het middelste terras. In combinatie met erosie betekent dit dat het terras slecht herkenbaar (en beleefbaar) is.

Terras 3 is het laagstgelegen terras, langs de noordelijke barokke vijver. Vergeleken met het hoogste en middelste terras is dit terras is betrekkelijk kort, slechts 135 meter. Of dit terras oorspronkelijk verder naar het zuiden liep, valt moeilijk te achterhalen. Wegens de landschappelijke veranderingen aan de zuidelijke vijver in de negentiende eeuw is hier veel vergraven

Het zal duidelijk zijn dat erosie en latere landschappelijke veranderingen de oude terrassen behoorlijk hebben aangetast. We komen langzaam maar zeker in de buurt waarop een fundamentele keuze gemaakt moet worden: herstellen of aanvaarden dat de terrassen zijn verdwenen. Gezien het unieke karakter is gekozen voor herstel. Dat betekent echter niet dat automatisch wordt gekozen voor een exact replica van de oude situatie. Die is immers onbekend. Er zal dus een slim plan gemaakt moeten worden, dat zowel recht doet aan de historische kwaliteiten als aan de eisen en wensen van park en gebruikers in deze tijd. In een volgende uitgave van dit bulletin gaan we zien welke keuzes zijn gemaakt.

9

Ledenwerving

Onze vereniging bestaat natuurlijk dankzij onze leden. Onze trouwe en behulpzame achterban zorgt ervoor dat we al jaren in staat zijn om samen met de gemeente en de tegenwoordige Molenplaats te zorgen voor een aantrekkelijk en veilig park. Om hier ook in de toekomst op te kunnen rekenen, is er een werkgroep ledenwerving in het leven geroepen. Deze is afgelopen najaar van start gegaan met als opdracht het bestuur hierover te adviseren.

Dit heeft geleid tot een advies aan het bestuur, met daarin een aantal aanbevelingen om het ledental op peil te houden, of zelfs te laten groeien. We beginnen bij de basis. De vereniging werkt in eerste instantie aan vernieuwing van zowel het bulletin als de website. Door aan te sluiten bij de mogelijkheden van de sociale media zijn we beter in staat onze leden te raadplegen en informeren. We kunnen kennis en ervaring op dit vlak dus goed gebruiken.

Wie op dit vlak iets wil betekenen voor de Vrienden, kan zich via de mail melden bij Simon van den Bergh (info@parksonsbeek.nl)

Even met zijn tweeën alleen

Open Call: Jouw activiteit in Park Sonsbeek tijdens SONSBEEK '16: transACTION

Zoek jij in de periode van 4 juni tot en met 18 september een locatie voor een activiteit, bijvoorbeeld om je verjaardag te vieren, of voor een tafeltenniswedstrijd met je buurtgenoten? Wil je optreden met je band of je yogaklas verrassen? Wij horen het graag, want het kan allemaal tijdens de Open Call van de internationale hedendaagse kunsttentoonstelling SONSBEEK'16: transACTION

Een bamboe paviljoen, een feesttent, speeltuin, meditatieplek, tafeltennistafels en nog veel meer. Het maakt allemaal deel uit van de tentoonstelling. De installaties zijn niet alleen kleurrijk en mooi om naar te kijken, maar vooral ook om te gebruiken. Ook door jou. Het thema van SONSBEEK'16 is transACTION, waarbij het uitwisselen van ideeën tussen mensen centraal staat.

Samensteller van deze tentoonstelling is het kunstenaarscollectief ruangrupa uit Jakarta, Indonesië. ruangrupa is sterk verbonden met de Indonesische cultuur, waarin vriendschap en collectiviteit centraal staan. Met een uitwisseling van ideeën en activiteiten, het delen van netwerken en verhalen ontstaan weer nieuwe ontmoetingen en inzichten. Daarom ben jij van harte welkom om iets te organiseren voor een besloten of groter publiek.

SONSBEEK '16: transACTION is een viering in Arnhem waar iedereen voor is uitgenodigd en iedereen aan kan bijdragen.

Deel jouw Open Call

Heb jij ook een leuk idee voor een activiteit wat jij zou willen organiseren bij één van de kunstwerken van SONSBEEK '16? Mail jouw idee naar cometogether@sonsbeek.org met een beschrijving wat je zou willen doen. SONSBEEK neemt contact met je op om je idee verder te bespreken. Belangrijk om te weten is dat wij meedenken met de datum en de locatie van de activiteit, maar dat wij jou uitdagen dit evenement zelf te dragen, zowel productioneel als in de communicatie.

Imposante beukengroep Zypendaal wordt geadopteerd door Bomenwacht Nederland

Voor het oog vormen ze één machtige kruin, vooral in herfstkleur, de groep van vijf rode beuken op het gazon in Park Zypendaal.

Toch is het niet vanzelfsprekend dat dit beeld eeuwig zal blijven bestaan. De bodem onder en rond de bomen wordt intensief gebruikt (Tai-Chi) en dat betekent een belasting voor de gezondheid van de oude beuken.

BOMENWACHT NEDERLAND heeft de gemeente Arnhem aangeboden de komende drie jaar te 'adoptereren', dus de gezondheid van de bomen te controleren en een onderhoudsplan op te stellen. Technisch onderhoud zal worden uitgevoerd door een gespecialiseerd bedrijf. Voor BOMENWACHT NEDERLAND levert dit veel technische kennis op betreffende bomenonderhoud.

Deze zomer wordt de bodem onder de bomen belucht en er wordt een compostlaag van beukenblad opgebracht. In de herfst zal het blad onder de bomen blijven liggen. Voor dit doel is er een hek om de bomen geplant, zodat het terrein niet belopen kan worden.

Lees meer over dit 'adoptieplan' op <http://www.bomenwacht.nl/actueel/waarom-zou-je-een-b/eukengroep-adoptereren>

Colofon

Het Bulletin VVS is een uitgave van de Vrienden van Sonsbeek, Zypendaal en Gulden Bodem en van Molenplaats/ Bezoekerscentrum Sonsbeek. Het Bulletin verschijnt vier keer per jaar. Het wordt gratis toegestuurd aan de leden van de Vereniging Vrienden van Sonsbeek. ISSN 1567-1054. Oplage 800 stuks..

Redactie (ad interim):

Gerard Herbers
Rob van Otterloo
Simon van den Bergh

Vormgeving en druk:

Coers & Roest
ontwerpers bno | drukkers
Arnhem

Adres redactie:

info@parksonsbeek.nl

Het Zomernummer van Bulletin VVS verschijnt omstreeks 21 juni. Vorige nummers vindt u op de website www.parksonsbeek.nl onder > Nieuws.

Reden retourzending:

Postcode:

Plaats:

Naam:

Het correcte adres is:

6814 CL Arnhem.

Mogelijk is de adressering niet juist. Wilt u in dat geval zo vriendelijk zijn om hieronder de juiste gegevens in te vullen en het blad 'retour afzender' of deze strook in een enveloppe terug te sturen naar: Vrienden van Sonsbeek, Zypendaalsweg 24a,

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

Retour afzender/adreswijziging